

नैव लोभं तदा चक्रस्ततः स्वर्गमवाप्नुवन् । तस्मात् सर्वास्ववस्थासु नरो लोभं विवर्जयेत् ।

एष धर्मः परो राजंस्तस्मात्लोभं विवर्जयेत् । इदं नरः सचरितं समवायेषु कीर्तयन् ।

अर्थभागी च भवति न च दुर्गान्यवाप्नुते । प्रीयेते पितरश्चास्य ऋषयो देवतास्तथा ।

यशोधर्मार्थभागी च भवति प्रेत्य मानवः ।

इति श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि आनुशासनिके पर्वणि दानधर्मकथने विसत्सैन्योपाख्याने त्रिनवतोऽध्यायः ॥ ६३ ॥

॥ भीष्म उवाच ॥ अत्रैवोदाहरन्तीममितिहासं पुरातनं । यदुक्तं तीर्थयात्रायां शपथं प्रति तच्छृणु ।

पुष्करार्थं कृतं सैन्यं पुरा भरतसत्तम । राजर्षिभिर्महाराज तथैव च द्विजर्षिभिः ।

ऋषयः समेताः पश्चिमे वै प्रभासे समागता मन्त्रममन्त्रयन्त । चराम सर्वा पृथिवीं पुण्यतीर्था ततः कामं हन्त गच्छाम सर्वे ।

शुक्रोऽङ्गिराश्चैव कविश्च विद्वांस्तथाऽगस्त्यो नारदपर्वतो च । भृगुर्वशिष्ठः कश्यपो गौतमश्च विश्वामित्रो जमदग्निश्च

राजन् ।

ऋषिस्तथा गालवोऽथाष्टकश्च भारद्वाजोऽरुन्धती बालखिल्याः । शिर्विर्दिलीपो नङ्गवोऽम्बरीषो राजा ययातिर्धुन्धुमारो

ऽयं पूरः ।

जम्भुः पुरस्ताद्य महानुभावं शतक्रतुं वृत्रहन् नरेन्द्राः । तीर्थानि सर्वाणि परिभ्रमन्तो मार्था ययुः कौशिकीं पुण्यतीर्था ।

सर्वेषु तीर्थेष्ववधूतपापा जम्भुस्ततो ब्रह्मसरः सुपुण्यं । देवस्य तीर्थे जलमग्निकल्पा विगाह्य ते भुक्तविषप्रसूनाः ।

केचिदिसान्यखनंस्तत्र राजन्नन्ये मृणालान्यखनंस्तत्र विप्राः । अथापश्यन् पुष्करं ते द्वियन्तं हृदादगस्त्येन समुद्धृतं तत् ।

तानाह सर्वानृषिमुख्यानगस्त्यः केनादत्तं पुष्करं मे सुजातं । युष्मान् शङ्के पुष्करं दीयतां मे न वै भवन्तो हर्तुमर्हन्ति

पद्मं ।

शृणोमि कालो हिंसते धर्मवीर्यं सोऽयं प्राप्नो वृत्तं धर्मपीडा । पुराऽधर्मो वर्तते नेह यावत्तावद्भ्रमः सुरलोकां चिराय ।

पुरा वेदान् ब्राह्मणा ग्राममध्ये घुष्टस्वरा वृषलान् आवयन्ति । पुरा राजाऽव्यवहारेण धर्मान् पश्यत्यहं परलोकं व्रजामि ।

पुराऽवरान् प्रत्यवरान् गरीयसो यावन्नरा नावमंस्थन्ति सर्वे । तमोत्तरं यावदिदं न वर्तते तावद्भ्रजामि परलोकं चिराय ।

पुरा प्रपश्यामि परेण मर्त्यान् बलीयसान् दुर्बलान् भुज्यमानान् । तस्माद्यास्यामि परलोकं चिराय न ह्युत्सहे द्रष्टुमिह

जीवलोकं ।

तमाज्जरान्ता ऋषयो महर्षिं न ते वयं पुष्करं चोरयामः । मिथ्याऽभिषङ्गे भवता न कार्यः शपाम तीक्ष्णैः शपयैर्महर्षे ।

ते निश्चितास्तत्र महर्षयस्तु सम्पश्यन्तो धर्ममेतं नरेन्द्राः । ततोऽशपन्त शपथान् पृथ्येण सहैव ते पार्थिवपुत्रपौत्रैः ।

॥ भृगुवाच ॥ प्रत्याक्रोशेदिहाकुटुम्बाडितः प्रतिताडयेत् । खादेच्च पृष्ठमांसानि यस्ते हरति पुष्करं ।

॥ वशिष्ठ उवाच ॥ अस्त्राध्यायपरो लोके श्वानश्च परिकर्षतु । पुरे च भिक्षुर्भवतु यस्ते हरति पुष्करं ।

॥ कश्यप उवाच ॥ सर्वत्र सर्वं पणतु न्यासलोपं करोतु च । कूटसाक्षिलमभ्येतु यस्ते हरति पुष्करं ।

॥ गौतम उवाच ॥ जीवत्वहङ्कृतो बुद्ध्या विषमेण समेन सः । कर्षको मत्सरी चास्तु यस्ते हरति पुष्करं ।

॥ अङ्गिरा उवाच ॥ अशुचिर्ब्रह्मकूटोऽस्तु श्वानश्च परिकर्षतु । ब्रह्महा निष्कृतिश्चास्तु यस्ते हरति पुष्करं ।

॥ धुन्धुमार उवाच ॥ अकृतज्ञस्तु मित्राणां शूद्राद्यान्तु प्रजायतु । एकः सम्पन्नमश्नातु यस्ते हरति पुष्करं ।